

PODELITEV ŠTUDENTSKIH PREŠERNOVIH NAGRAD ZA LETO 2002 NA VISOKI ŠOLI ZA ZDRAVSTVO UNIVERZE V LJUBLJANI

19. februarja 2003 smo na Visoki šoli za zdravstvo Univerze v Ljubljani ponovno podelili študentske Prešernove nagrade. Slavnostni govor ob podelitvi je imel dekan Visoke šole za zdravstvo prof. dr. Božo Kralj, dr. med., višji svetnik. Objavljamo povzetek njegovega slavnostnega govora.

Podelitev študentskih Prešernovih nagrad ima na Visoki šoli za zdravstvo že dolgo tradicijo. Prve tovrstne nagrade so bile podeljene že leta 1979, torej že štiri leta po vključitvi Višje šole za zdravstvene delavce v Univerzo v Ljubljani. Prva leta je bila letno podeljena le ena študentska Prešernova nagrada. Pozneje se je število teh nagrad oziroma priznanj večalo. Do sedaj je bilo na Visoki šoli za zdravstvo podeljenih 36 študentskih Prešernovih nagrad. Letos se je temu pridružilo še sedem nagrajenih raziskovalnih nalog z osmimi avtorji. Podeljene so štiri nagrade s področja zdravstvene nege, ena s fizioterapije, ena z delovne terapije in ena s sanitarnega inženirstva. Sedem raziskovalnih nalog je bilo izbranih izmed enajstih predlaganih del.

Vse nagrajene študentske raziskovalne naloge so na visoki strokovni ravni. Zanimivo in vzpodbudno je, da so vse praktično in uporabno usmerjene.

Študenti, ki so prejeli to prestižno priznanje – študentsko Prešernovo nagrado, so lahko na to priznanje ponosni, saj jih bo spremljalo na njihovi nadaljnji strokovni poti vse življenje. Znano je namreč dejstvo, da se dobitniki študentskih Prešernovih nagrad v poklicnem življenju izredno uveljavljajo in da številni med njimi postanejo pedagoški delavci. Ti pozneje prenašajo svoje znanje na nove rodove, še posebno prenašajo voljo, da bi tudi njihovi nasledniki naredili nekaj več, kot le predpisano. Posebno pomembno pa se mi zdi, da bi prenašali »nemirnega duha« – željo iskati novo, še neodkrito v stroki. Nagrajencem želim in upam, da bo to delo šele začetek raziskovalne poti, ki jih bo vodila vse življenje v iskanju boljših rešitev na zastavljene probleme.

Moja posebna zahvala gre vsem učiteljem Visoke šole za zdravstvo, posebno pa mentorjem teh raziskovalnih nalog, ki so ob svojih pedagoških obremenitvah našli čas za vodstvo in vzpodbudo pri nastanku raziskovalnih nalog.

Šola in njeno vodstvo nismo ponosni le na naše najboljše študente, ki so današnji nagrajenci, ampak tudi na njihove mentorje, ki vsi skupaj ustvarjajo ugled Visoke šole za zdravstvo Univerze v Ljubljani. S temi dejanji Visoka šola za zdravstvo vzdržuje visok strokovni nivo, ki bo z raziskovalnim delom nedvomno prispeval k prerastu Visoke šole za zdravstvo v fakulteto.

Čestitam tudi vsem svojcem letošnjih nagrajencev. Nagrajencem želim na nadaljnji življenjski poti kar največ zadovoljstva in uspehov pri razvijanju in uveljavljanju stroke, v korist naših bolnikov in ponos naši šoli.

V nadaljevanju je predsednica Odbora za Prešernove nagrade Visoke šole za zdravstvo, doc. dr. Majda Pahor, predstavila nagrajene študente in njihova dela.

Nagrado je prejel **Blaž Confidenti** z Oddelka za sanitarno inženirstvo za delo *Načrt HACCP za proizvodnjo paki-*

ranih sendvičev v pekarni Vrhnika, izdelano pod mentorstvom mag. Kristine Likar, višje predavateljice.

Delo obravnava problematiko zagotavljanja varnosti živil, ki so namenjena za prehrano ljudi. Pri tem se je avtor oprl na sistem HACCP (Hazard Analysis Critical Control Points), ki je mednarodno priznana metoda. V Sloveniji je ta sistem relativno nov, kar še povečuje pomen nagrajenega dela. Delo je aplikativno in usmerjeno na pripravo in pakiranje sendvičev v pekarskem obratu. Izhaja iz temeljnih značilnosti sistema HACCP, ki ga aplicira na specifični delovni proces. Pri tem identificira tiste postopke in okoliščine, ki bi ob določenih pogojih lahko onemogočili higiensko neoporečnost končnega izdelka. Iz analize sledijo konkretni napotki za izboljšave, kar daje delu še posebno težo. Pri tem sta upoštevana oba vidika: zagotavljanje tehničnih pogojev dela in ustrezna usposobljenost ljudi, ki delajo v obratu. Delo daje nove informacije, ki bodo koristile razvoju metod nadzora higienskih razmer v obratu za proizvodnjo živil in pripravo hrane, je teoretično utemeljeno in praktično uporabno za tovrstne obrate.

Nagrado sta prejeli **Bojana Hočevar** in **Barbara Lekše** z Oddelka za zdravstveno nego za delo *Kakovost življenja žensk z urinsko inkontinenco*, izdelano pod mentorstvom prof. dr. Boža Kralja.

Nagrajeno delo se ukvarja z vprašanjem, v kolikšni meri urinska inkontinenca vpliva na kakovost življenja žensk. Avtorici sta obravnavali dve skupini žensk, in sicer prvo v perimenopavzalnem obdobju in drugo v postmenopavzalnem obdobju. Pri prvi skupini ju je poleg vpliva urinske inkontinenca na kakovost življenja nasploh zanimal še vpliv na delovno sposobnost ter na težave na delovnem mestu. Podatke sta zbirali z anketo, pri čemer sta uporabili v Angliji razvit vprašalnik za to področje. Vzorec je obsegal skupno 280 oseb. Rezultati kažejo na visoko prevalenco pojava in njegov vpliv na poslabšanje kakovosti življenja anketiranih žensk. Z vprašanjem kakovosti življenja žensk z urinsko inkontinenco se doslej v Sloveniji ni ukvarjala še nobena raziskava, kar daje nagrajenemu delu še posebno vrednost.

Nagrado je prejela **Veronika Jagodic** z Oddelka za zdravstveno nego za delo *Delo medicinskih sester pri spremljanju otrok z lymsko boreliozo na Kliniki za infekcijske bolezni in vročinska stanja*, izdelano pod mentorstvom mag. Klaudivije Urbančič, višje predavateljice.

Delo je usmerjeno v obravnavo zdravstvenovzgojnega delovanja medicinskih sester, zaposlenih v bolnišnici. To področje do sedaj ni bilo sistematično urejeno in je bilo prepuščeno iniciativi posameznic, kar je pri obravnavi hiperendemične bolezni, kot je lymaska boreliosa, problematično. Avtorica je učinke preventivne dejavnosti medicinskih sester dokazala z raziskavo na vzorcu 140 staršev otrok, ki so bili napoteni na Infekcijsko kliniko. Za nadaljnje delo je izdelala tudi dobro zamišljeno in vsebinsko aktualno zloženko za starše, ki bo dopolnila njihovo izobraževanje. Delo pomeni tudi

prispevek k organizaciji zdravstvenega izobraževanja na Kliniki, saj nakaže možne korekcije in izboljšave preventivnega dela medicinskih sester ob obstoječi kadrovski strukturi.

Nagrado je prejela **Marija Odlazek** z Oddelka za zdravstveno nego za delo *Vpliv elementov zdravljenja na samospoštovanje bolnikov, odvisnih od alkohola*, izdelano pod mentorstvom doc. dr. Majde Pahor in somentorstvom asist. Maje Rus Makovec.

Samospoštovanje je eden od ključnih konceptov pri obravnavi oseb s sindromom odvisnosti. Avtorica je svoje empirično zastavljeno delo utemeljila s predstavitvijo psiholoških in kliničnih značilnosti oseb, pri katerih se razvije odvisnost od alkohola, ter specifične vloge medicinskih sester v procesu zdravljenja. V empiričnem delu je uporabila vprašalnik na skupini sto oseb, vključenih v zdravljenje v bolnišnici ali v klub zdravljenih alkoholikov, in podatke analizirala s pomočjo deskriptivne in analitične statistike. Njene ugotovitve dokazujejo, da je raven samospoštovanja zelo pomembna za uspeh zdravljenja in da se v zgodnji fazi obravnave le-ta povezuje predvsem z osebnimi psihosocialnimi dejavniki pacientov, kasneje pa tudi z značilnostmi terapevtskega procesa. S tem je dodatno utemeljila strokovno ideologijo celostnega zdravljenja oseb, odvisnih od alkohola.

Nagrado je prejela **Gabrijela Recek** z Oddelka za zdravstveno nego za delo *Prehrana odrasle populacije v Prekmurju (Zdrava prehrana in značilnost prehrane Slovencev)*, izdelano pod mentorstvom dr. Silve Hoyer, višje predavateljice.

Avtorica je v svojem delu obravnavala prehrano odraslih v Prekmurju, regiji, kjer imajo prebivalci veliko zdravstvenih problemov, nekatere tudi zaradi neustreznih prehranjevalnih navad. Izbrana tematika je v delu najprej teoretično utemeljena z ustrežno literaturo, nato avtorica nadaljuje s predstavitvijo empirične raziskave prehranjevanja ljudi v Prekmurju. S pomočjo ankete na vzorcu 90 anketirancev skuša ugotoviti odstopanja od zdravih prehranjevalnih navad v tej regiji, in sicer glede števila obrokov ter časovne in energijske razporeditve hrane. Svoje ugotovitve poveže z dognanji drugih raziskav in opozori na možne posledice nezdravega

prehranjevanja. Na koncu avtorica predstavi tudi predloge za izboljšanje stanja.

Nagrado je prejela **Helena Sok** z Oddelka za fizioterapijo za delo *Primerjava funkcije kolenskega sklepa po rekonstrukciji sprednje križne vezi z dvema vrstama vsadkov*, izdelano pod mentorstvom mag. Sonje Hlebš, višje predavateljice.

Namen dela je bil ugotoviti funkcijo kolena po rekonstrukciji sprednje križne vezi z vsadkom kite ligamenta patele s kostnim blokom na obeh straneh vsadka v primerjavi z vsadkom kite mišice semitendinosus. Da bi to ugotovila, je avtorica testirala trideset operirancev v povprečju 9 mesecev po operaciji. Uporabila je različne teste za gibljivost, oceno stopnje mišične moči in subjektivno oceno operacije. Pri delu je pokazala poglobljeno poznavanje anatomije kolenskega sklepa, funkcijo obkolenskih mišic ter probleme zdravljenja pretrgane sprednje križne vezi. Metodološko je naloga zelo skrbno izdelana, saj predstavi dobre in slabe strani posameznih testov in problem njihove standardizacije. Rezultati raziskave prispevajo k ugotavljanju relativne prednosti uporabljenih pristopov zdravljenja.

Nagrado je prejela **Anita Zigmund** z Oddelka za delovno terapijo za delo *Pomembna življenjska področja za starostnike: adaptacija na življenje v domu starejših*, izdelano pod mentorstvom mag. Cecilije Lebar.

Delo obravnava starostnike in njihove probleme v vsakdanjem življenju. Avtorica se je oprla na teorijo adaptacije in okupacije, dveh osnovnih konceptov delovne terapije. Predstavila je ocenjevalni model obvladovanja in na tej osnovi ugotavljala adaptacijske strategije oskrbovancev Doma upokojencev Logatec na pomembnih življenjskih področjih. S pomočjo intervjuja kot metode raziskave je zbrala tekstualni material, ga vsebinsko analizirala in razvrstila v kategorije. Identificirala je sedem za starostnike pomembnih življenjskih področij s pripadajočimi adaptacijskimi strategijami. Za uspešno delovnoterapevtsko intervencijo je nujna uporaba pristopa, ki zagotavlja partnerski odnos med terapevtom in klientom, prepozna klientove izkušnje in znanja in ga vključuje v sprejemanje odločitev. Ta pogoj je izpolnila tudi nagrajena raziskava.

Prof. dr. Božo Kralj, dr. med., višji svetnik,
doc. dr. Majda Pahor, univ. dipl. soc.